

فَاذْ قُضِيََتْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ * وَمَنْ هُوَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ * أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

چشم انداز آیه

✓ پس از انجام مراسم حج، انسان نباید خیال کند که کار او تمام شده است بلکه همواره باید خدا را یاد کند مثل یاد کردن پدرش و حتی بیشتر از آن. زیرا درست است که پدر حق مهمی دارد و زندگی انسان از اوست ولی حق خداوند به مراتب بیشتر است و نعمت‌های بی شماری به انسان داده و از این رو باید بیشتر از پدر و مادر مورد توجه قرار گیرد.

✓ در اینجا قرآن مردم را به دو گروه تقسیم می‌کند، می‌فرماید: گروهی از مردم می‌گویند خداوند! در دنیا به ما (نیکی) عطا فرما ولی در آخرت، بهره‌ای ندارند و گروهی می‌گویند پروردگارا به ما در دنیا (نیکی) عطا کن و در آخرت (نیکی) مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاهدار. در حقیقت این قسمت از آیات، اشاره به خواسته‌های مردم و اهداف آنها در این عبادت بزرگ است. بعضی جز به مواهب مادی دنیا نظر ندارند و چیزی غیر از آن از خدا نمی‌خواهند. بدیهی است آنها در آخرت از همه چیز بی‌بهره‌اند. ولی گروهی، هم مواهب مادی دنیا را می‌خواهند و هم مواهب معنوی را. بلکه **زندگی دنیا را نیز به عنوان مقدمه تکامل معنوی می‌طلبند** و این است منطق اسلام که هم نظر به جسم و ماده دارد و هم جان و معنا و اولی را زمین‌ساز دومی می‌شمرد و هرگز با انسان‌های یک بُعدی یعنی آنها که در مادیات غوطه‌ورند و برای آن اصالت قائلند، یا کسانی که به کلی از زندگانی دنیا بیگانه‌اند، سازگار نیست.

✓ یکی از راه‌های شناخت مردم، آشنایی با آرزوها و دعا‌های آنان است. در آیه اول [درخواست گروه اول از خداوند مربوط به دنیا بود و کاری به خیر و شر آن نداشتند، ولی در این آیه درخواست گروه دوم از خداوند، «حَسَنَةً» است در دنیا و آخرت. در دیدگاه گروه اول؛ دنیا به خودی خود مطلوب است، ولی در دید گروه دوم؛ **دنیایی ارزشمند است که حسنه باشد و به آخرت منتهی گردد.**

✓ از حضرت باقر (علیه السلام) نقل شده که عادت عرب دوران جاهلیت این بوده که پس از فراغ از حج، مجتمع شده و مفاخر پدران و اجداد خود را می‌شمردند و دوران گذشته و نعمت‌ها و قدرت‌های سابق خود را یادآوری می‌کردند. این آیه دستور می‌دهد که به جای یاد از پدران و آثار گذشته در اینجا به یاد خدا باشید. ترجمه تفسیر مجمع البیان، ج ۲، ص ۲۵۹

✓ **چگونه از گذشته، یاد کنیم؟** کسی که یاد نیاکان را دارد و به آنان افتخار می‌کند،

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (زال احکام)

درس سی و سوم: مَطَهْرَات (پاک کننده ها) - بخش ششم

*** آفتاب**

آفتاب، با شرایطی که خواهد آمد، این موارد را پاک می‌کند:

- ✓ زمین
- ✓ ساختمان و چیزهایی که در آن به کار رفته است و جزو آن مانند در و پنجره.
- ✓ درخت و گیاه تا وقتی که از زمین و درخت قطع نشده.

*** شرایط مَطَهْر بودن آفتاب**

- ✓ چیز نجس، تر باشد. به قدری که اگر چیزی به آن برسد، تر شود.
- ✓ با تابش آفتاب، خشک شود. اگر مرطوب بماند پاک نشده است.
- ✓ چیزی مانند ابر یا پرده، مانع تابش آفتاب نباشد. مگر آن که رقیق و نازک باشد و از تابش آفتاب جلوگیری نکند.
- ✓ آفتاب به تنهایی آن را خشک کند. مثلاً با کمک باد خشک نشود.
- ✓ هنگام تابش آفتاب، عین نجاست در آن نباشد. پس اگر عین نجاست هست، پیش از تابش آفتاب برطرف شود.

فکر و فرهنگ آنان را پذیرفته است و این یادکرد می‌تواند فرهنگ جاهلی را بر جامعه حاکم کند. به همین دلیل **حضرت موسی (علیه السلام) گفت: من گوساله طلائی و پر قیمت سامری را آتش می‌زنم و خاکسترش را به دریا می‌ریزم. زیرا تماشای آن، فرهنگ و تفکر شرک را در انسان زنده می‌کند.** تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۱۴

مراد از یاد خدا

✓ منظور از این تعبیر (فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ) این نیست که هم نیاکان را ذکر کنید و هم خدا را. بلکه اشاره‌ای است به این واقعیت که اگر آنها به خاطر پاره‌ای از مواهب، لایق یادآوری هستند پس چرا به سراغ خدا نمی‌روید که تمام عالم هستی و تمام نعمت‌های جهان از ناحیه اوست. منبع جمیع کمالات و صاحب صفات جلال و جمال و ولی نعمت همگان است. تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۶۴

چگونه از خداوند درخواست کنیم؟

✓ توصیه شده است از خداوند وسیله کار را نخواهید، خود کار را بخواهید. زیرا ممکن است خداوند از وسیله دیگری که به فکر و ذهن ما نمی‌آید، کاری را برای ما محقق سازد. مثلاً **از خداوند توفیق زیارت حج را بخواهید، اما نگویید: خدایا مالی به من بده تا به مکه بروم.** چون خداوند گاهی سبب را به گونه‌ای قرار می‌دهد که ما فکر آن را نمی‌کردیم. تفسیر نور، ج ۱، ص ۲۱۵

تفاوت اهل دنیا و اهل ایمان

✓ اهل دنیا و دنیاپرستان خواهان همه لذت‌های دنیا هستند هر چند که نامشروع باشد ولی اهل ایمان از دنیا فقط آنچه را که «حسنة» است می‌خواهند یعنی چیزی را می‌خواهند که واقعاً خوب و نیکو باشد و این تفاوت اساسی میان دید دو گروه درباره مظاهر دنیاست. تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۴۹۱

دو مصداق برای آتش

✓ در دعاها برای نجات از آتش، اصرار و تکرار عجیبی است. مثلاً در دعای مجیر حدود هفتاد بار می‌خوانیم: «اجرنا من النار یا رب» پروردگارا! ما را از آتش جهنم نجات بده. و یا در دعای جوشن کبیر که صد بند دارد در پایان هر بند آن می‌گوییم: «خلصنا من النار یا رب» تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۱۶ (باورقی یک)

وجوه عبارت «وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ»

✓ خداوند زود پاداش نیکوکاران را می‌دهد و زمان پاداش آنها نزدیک است و از نظر مضمون مانند آیه «وَ مَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ» است. (نحل/۷۷)

✓ خداوند حساب همه مردم را در قیامت در مدتی کوتاه بررسی می‌نماید. بدون اینکه حساب یکی از مردم، مزاحم حساب دیگری گردد. زیرا خداوند «لا یشغله شأن عن شأن» است و رسیدگی به یک کار، مانع از رسیدگی به کار دیگر در آن نخواهد بود.

✓ خداوند دعای این گروه را فوری اجابت کرد و خواسته آنها را زود برمی‌آورد بدون معطلی و صرف وقت برای به دست آوردن مقدار استحقاق آنها نه آن چنان که مردم در برآوردن خواسته‌های دیگران مدتی صرف بررسی وضع آنها می‌نمایند. ترجمه تفسیر مجمع البیان، ج ۲، ص ۲۶۱

بحث روایی

✓ حضرت پیغمبر (صلی الله علیه و آله) حسنه در دنیا صحت و عافیت و در آخرت، مغفرت و رحمت است.

✓ تفسیر اثنی عشری، ج ۱، ص ۲۶۴
پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله): کسی که خدا به او قلبی شاکر، زبانی مشغول به ذکر حق و همسری با ایمان که او را در امور دنیا و آخرت یاری کند ببخشد، نیکی دنیا و آخرت را به او داده و از عذاب آتش باز داشته شده. تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۶۶

✓ حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) حسنه این جهان زن صالحه و حسنه آن جهان حور حمیده است. عذاب نار، زوجه ناشایسته درشت‌خوی و سخت‌گوی بدلقا است. تفسیر اثنی عشری، ج ۱، ص ۲۶۴

✓ از امیرالمؤمنین (علیه السلام) در معنای آیه: سَرِيعُ الْحِسَابِ روایت آمده که فرمود خداوند همان طور که روزی خلاق را یک دفعه می‌دهد، حساب مردم را هم دفعتاً می‌رسد. تفسیر جامع، ج ۱، ص ۳۱۸

✓ حضرت صادق (علیه السلام) رضوان خدا و بهشت است در آخرت و وسعت در معیشت و حسن خلق است در دنیا. تفسیر اثنی عشری، ج ۱، ص ۲۶۴

خلاصه بحث

- ✓ یاد هر کس یا هر چیز، نشانه حاکمیت آن بر فکر انسان است.
- ✓ جهت‌دهی به ایام فراغت، یکی از وظایف مرتبی است. «فَاذْ قُضِيََتْ ... فَادْكُرُوا اللَّهَ»
- ✓ **یاد خدایا، هم از نظر کمیت باید کثیر باشد: «وَ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا» و هم از نظر کیفیت، عاشقانه و خالصانه: «أَشَدَّ ذِكْرًا»**
- ✓ دنیا و آخرت با هم منافاتی ندارند، به شرط آنکه انسان به دنبال حسنه و نیکی باشد. «فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً»
- ✓ هر رفاهی مذموم نیست، بلکه زندگانی نیکو، مطلوب نیز هست. «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً»
- ✓ مطالب «خلاصه بحث» برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۱۴ تا ۳۱۶

✓ قسمت بیرون و درون دیوار یا زمین را یکباره خشک کند. پس اگر روی آن بر اثر تابش آفتاب خشک شود و درون آن بعداً بر اثر تابش مجدد آفتاب، خشک شود، تنها روی آن پاک می‌شود.

*** استحاله**

(الف) اگر جنس چیز نجس به گونه‌ای عوض شود که به صورت چیز پاکی درآید، پاک می‌شود و گویند «استحاله» شده است. مانند این موارد:
✓ دانه نجس تبدیل به گیاه شود.
✓ مردار تبدیل به خاک شود.
✓ چوب نجس بسوزد و خاکستر شود.
✓ مواد سوختی بسوزد و دود شود.
✓ شراب، سرکه شود.

(ب) اگر جنس چیز نجس، عوض نشود و فقط تغییر شکل دهد، پاک نمی‌شود. مثل این‌ها که:
✓ گندم نجس را آرد کنند یا نان بپزند. ✓ انگور نجس، سرکه شود.

(ج) چیز نجسی که معلوم نیست استحاله شده یا نه، نجس است.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۸۶ و ۸۷

۱. سوره مبارکه بقره: آیات شریفه ۲۰۰ تا ۲۰۲؛ و چون آداب ویژه حج خود را به جای آوردید، همان گونه که پدران خود را به یاد می‌آورید، یا با یادکردنی بیشتر، خدا را به یاد آورید. و از مردم کسی است که می‌گوید: «پروردگارا، به ما در همین دنیا عطا کن» و حال آن که برای او در آخرت نصیبی نیست. * و برخی از آنان می‌گویند: «پروردگارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن و ما را از عذاب آتش [دورا] ننگه دار.» * آنانند که از دستاوردها بهره‌ای خواهند داشت و خدا زودشمار است.

*** نایب اول) ابو عمرو عثمان بن سعید عمری

- ✓ او انسانی مورد اعتماد همگان و به عنوان وکیل امام هادی (علیه السلام) و بعد از شهادت امام هادی (علیه السلام) وکیل خاص امام عسگری (علیه السلام) مطرح بوده است.
- ✓ امام هادی (علیه السلام): عثمان بن سعید، مورد اطمینان و امین من است و آنچه به شما می گوید از ناحیه من می گوید.
- ✓ در مجلسی که عثمان بن سعید عمری به همراه چهل تن از شیعیان امام عسگری (علیه السلام) بودند، حضرت، فرزند خود را به او نشان داد و بر امامت و غیبت او تصریح کرد و درباره وکالت او فرمود:

هر آنچه عثمان بن سعید می گوید، قبول کنید.

- ✓ بعد از شهادت امام عسگری (علیه السلام) به تصریح آن حضرت و نص حضرت مهدی (علیه السلام) هنگام ورود قمی ها به سامرا به عنوان سفیر اول آن حضرت، منصوب گردید و از آن موقع به انجام وظایف می پرداخت تا آن که وقت وفاتش فرا رسید، فرزندش ابو جعفر محمد بن عثمان، متولی تجهیز او شد و در جانب غربی بغداد به خاک سپرده شد.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج); نوشته سید جعفر موسوی نسب; صفحه ۲۶۱ و ۲۶۲

✦ درس سی و سوم: آداب غذا خوردن (قسمت پنجم) ✦

- ✓ در حضور میهمان، درباره قیمت مواد غذایی، میوه و گرانی نباید صحبت کرد.
- ✓ روی سفره نباید دراز شد و اگر نیاز به استفاده از چیزی باشد که در دسترس نیست، باید از میزبان یا کسی که به آن نزدیک است، کمک خواست. (البته آهسته و مؤدبانه)
- ✓ هرگز از صاحبخانه، ولو آن که از نزدیکان باشد، نخواهید خوراکی دیگر یا نوشیدنی بیشتری سر سفره بیاورد. آب و نان و غذاهایی که زحمت و هزینه صاحبخانه را کمتر می کند، از این قاعده مستثنی است.
- ✓ لقمه های کوچک که زود جویده می شود، فرصت صحبت های کوتاه یا پاسخ به سؤالات دیگران را ممکن می سازد.
- ✓ غذا خوردن نباید خیلی تند و یا خیلی آهسته باشد. سعی کنید مثل سایرین غذا بخورید و تقریباً با آنها غذا را تمام کنید.

- ✓ تا موقعی که دیگران غذا می خورند، سفره را ترک نکنید، مخصوصاً اگر میزبان هستید.
- ✓ نوشیدن چای یا شربت در حالی که قاشق، داخل آن است، صحیح نمی باشد.
- ✓ اگر دست انسان به غذا آلوده شد، بهتر است آن را با دستمال پاک کند و یا بشوید. تمیز کردن دست با نان، سفره و یا زبان، درست نیست.
- ✓ هنگام غذا خوردن از خواندن روزنامه، مجله و ... خودداری شود.
- ✓ با موهای ژولیده، سر و وضع نامرتب و دست و صورت کثیف، سر هیچ سفره ای نباید حاضر شد.

منبع: کتاب روش های نیکو در معاشرت; نوشته سید مصطفی ابطی; صفحات ۹۱ و ۹۲

ایستگاه پنجم: نسلی که «مراقبت» بیشتری می طلبند ...

- ✓ برای آموزش زبان، ورزش، موسیقی و ... سن فرزندان مان مهم نیست.
- ✓ به آموزش مفاهیم دینی که می رسیم می گوئیم افراط نکنیم. هنوز به سن تکلیف نرسیده!
- ✓ وقتی بدخواهان می کوشند سنگرهای کلیدی ارزش های اسلامی را تصرف کنند باید برای تربیت مذهبی فرزندان مان بیشتر تلاش کنیم ...
- ✓ بدون شک، پادشاهان نسبت به والدین نسل های گذشته بیشتر خواهد بود.

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

در راستای رعایت حق الناس و پایبندی صادقانه به قوانین راهنمایی و رانندگی

از پارک کردن وسیله نقلیه خود در مکان های ممنوعه

(از جمله مقابل پل و پارکینگ سایرین)

خودداری می کنیم ... همه جا و همه وقت!

به امید دیدار ...